

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัญหาการบริหารโรงเรียน 7 อย่าง คือ การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การวินิจัยสั่งการ การประสานงาน การเสนอรายงาน และการงบประมาณ ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษากันทั้งกลุ่มประชากร คือ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 382 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ชนิดประมาณค่า (Rating Scale) โดยที่แบ่งลำดับขั้นของพฤติกรรมออกเป็น 5 ขั้น คือ 1 ไม่เคยเลย 2 น้อยที่สุด 3 น้อย 4 บ่อย, มาก 5 บ่อยที่สุด, มากที่สุด และในตอนท้ายของคำถามแต่ละหมวดพฤติกรรมได้เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ โดยอิสระ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางกระบวนการบริหารการศึกษาในขอบเขตของการวางแผน การจัดองค์การ การบริหารบุคคล การวินิจัยสั่งการ การประสานงาน การเสนอรายงาน และการจัดทำงบประมาณ ตอนที่ 2 เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านั้น ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน เป็นต้น

การรวบรวมข้อมูลทำโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และให้ส่งกลับภายในเวลา 15 วัน โดยทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน ภายในเวลา 30 วัน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา ร้อยละ 67.02

การวิเคราะห์ข้อมูล อาศัยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอในรูปตารางแสดง ความถี่ และคำนวณเป็นร้อยละ แสดงค่าฐานนิยม (Mode)
2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางกระบวนการบริหารโรงเรียน ได้นำเสนอเป็น รูปตาราง แสดงจำนวนคำตอบ และคำนวณเป็นร้อยละ แสดงค่าฐานนิยม (Mode) และ ค่าเฉลี่ย (Mean) พร้อมทั้งอธิบายสรุปไว้ใต้ตาราง
3. ข้อมูลจากคำถามแบบปลายเปิดที่เกี่ยวกับปัญหา ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ นำ มาสรุปเป็นหมวดหมู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป รับราชการมากกว่า 5 ปี ที่รับราชการ มากกว่า 25 ปี มีจำนวนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และมีวุฒิตั้งแต่ต่ำกว่าอนุปริญญาถึงปริญญา โดยมีครูใหญ่ประมาณครึ่งหนึ่งมีวุฒิตั้งแต่ออนุปริญญา

2. พฤติกรรมทางการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่

- 2.1 โดยทั่วไปครูใหญ่มีพฤติกรรมทางด้านการวางแผนในระดับน้อย พฤติกรรม ด้านการวางแผนที่ครูใหญ่ส่วนมากปฏิบัติคือ การมีอิสระในการวางแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน และการร่วมมือกับคณะกรรมการในโรงเรียน

- 2.2 โดยทั่วไปครูใหญ่มีพฤติกรรมทางด้านการจัดองค์การในระดับปานกลาง พฤติกรรมด้านการจัดองค์การที่ครูใหญ่มีค่อนข้างสูงคือ การทำความเข้าใจตกลงร่วมกันกับคณะกรรมการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ภายในโรงเรียน และการควบคุมการสอนของครูโดยการเดินดู รอบ ๆ โรงเรียน

2.3 โดยทั่วไปครูใหญ่มีพฤติกรรมด้านการบริหารบุคคลในระดับปานกลาง พฤติกรรมด้านการบริหารบุคคลที่ครูใหญ่มีค่อนข้างสูง คือ ในการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชา ต้องคำนึงถึงประสบการณ์ การไม่ใช้วิธีข้ายครูเมื่อมีการขัดแย้งระหว่างครูภายในโรงเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่อ และการไม่เสนอข้ายครูที่รับราชการมานานเพื่อความเหมาะสม

2.4 โดยทั่วไปครูใหญ่มีพฤติกรรมด้านการวินิจัยสั่งการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย พฤติกรรมด้านการวินิจัยสั่งการที่ครูใหญ่ส่วนมากปฏิบัติ คือ การวินิจัยสั่งการตามที่คณะครูเสนอความคิดเห็นมา และการประเมินผลงานที่มอบหมายให้ผู้อื่นทำ

2.5 โดยทั่วไปครูใหญ่มีพฤติกรรมด้านการประสานงานในระดับปานกลาง พฤติกรรมด้านการประสานงานที่ครูใหญ่มีค่อนข้างสูง คือ ครูในโรงเรียนส่วนมากให้ความร่วมมือในการทำงานควยดี การจัดให้มีการประชุมครูเพื่อชี้แจงเรื่องราวต่าง ๆ และการที่ได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียนในการเข้าร่วมประชุม

2.6 โดยทั่วไปครูใหญ่มีพฤติกรรมด้านการเสนอรายงานในระดับสูง โดยเฉพาะเกี่ยวกับการที่ให้ครูได้รับรูขวซึ่งเป็ผลไคผลเสี่ยของตนเอง แต่ในกรณีที่มีครูในโรงเรียนไม่สามัคคีกัน ครูใหญ่จะไม่เสนอรายงานใหญ่บังคับบัญชาทราบ

2.7 โดยทั่วไปครูใหญ่มีพฤติกรรมด้านการงบประมาณในระดับน้อย พฤติกรรมด้านการงบประมาณที่ครูใหญ่ส่วนมากปฏิบัติ คือ การที่ไม่ได้เก็บรักษาเงินของโรงเรียนไว้กับตนเอง และการที่ไม่ให้เจ้าหน้าที่ทำบัญชีการเงิน

3. ปัญหาข้อคิดเห็นและขอเสนอแนะ

3.1 กรุงเทพมหานคร ควรมีแผนและนโยบายที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยแน่นอนเพื่อเป็นแกนกลางให้ทุกโรงเรียนถือเป็นแนวปฏิบัติ

3.2 กรุงเทพมหานคร ควรจัดให้มีการวางโครงสร้างของหน่วยงาน และมีแผนภูมิแสดงสายงานโดยชัดเจน

3.3 โรงเรียนส่วนมากมีครูไม่พอกับความต้องการ ครูใหญ่ไม่มีอำนาจเต็มที่ในการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเคืออนครูน้อย นอกจากนี้ทางกรุงเทพมหานคร ควรจัดบริการคานสวัสดิการของครูให้ดียิ่งขึ้นควย

3.4 ผู้ปกครองและกรรมการศึกษา ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนน้อย นอกจากนี้ระเบียบบางอย่าง เช่น การเสนองาน การสั่งงาน ยังเป็นอุปสรรคในการติดต่อประสานงาน และกรุงเทพมหานคร ควรจัดให้มีศูนย์กลางเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและประชาสัมพันธ์

3.5 ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงขึ้นไป ไม่ชอบการรายงานที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเอง และไม่สนใจเกี่ยวกับเรื่องทางการศึกษา นอกจากนี้การ เสนอรายงานในบางเรื่องยังเจียบหายไปโดยไม่ได้รับการตอบสนอง

3.6 การมอบหมายให้ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือผู้อยู่นอกคำสั่งแทนนั้นมักไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้อื่น

3.7 โรงเรียนส่วนมากไม่มีเงินรายได้เพื่อใช้สอยในกิจการต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และการจัดสรรงบประมาณจากทางกรุงเทพมหานคร ควรให้ตรงกับความต้องการของทางโรงเรียนด้วย

อภิปรายและเสนอแนะ

1. ครูใหญ่ควรจะเป็นบุคคลที่มีพื้นความรู้อย่างท่อนุปริญญา และควรจะต้องได้รับการศึกษาหรืออบรมให้มีความรู้ในงานทางด้านบริหารการศึกษามาแล้ว เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงานมีหลักเกณฑ์ถูกต้อง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสมตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้

2. ทางกรุงเทพมหานคร ควรมีแผนงานทางการศึกษาที่เป็นนโยบายที่แน่นอนเพื่อเป็นแกนกลางให้โรงเรียนต่าง ๆ ยึดถือเป็นหลัก และโรงเรียนต่าง ๆ ก็ควรจะมีแผนงานย่อยของแต่ละโรงเรียน โดยยึดถือความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่นเป็นส่วนประกอบ ซึ่งในแต่ละแผนงานควรจะได้มีการกำหนดหนทางและวิธีการดำเนินงานที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานทุกชนิด เพื่อให้ได้ผลสมตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งมีวิธีประเมินผลและการปรับปรุงแผนงานนั้นด้วย

3. งานด้านบุคลากร ควรจะได้เปิดโอกาสให้ครูใหญ่ได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอแนะและร่วมมือในด้านการวางนโยบาย คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง โอนย้าย ให้อุปการะและให้โทษแก่ครูในโรงเรียน เนื่องจากครูจะต้องทำงานร่วมกับครูใหญ่จึงจำเป็นต้องให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการพิจารณาปฏิบัติงานนั้นด้วยเพื่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน นอกจากนี้ควรจะต้องแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้แก่ครูเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นแรงจูงใจแก่ครูที่จะได้ตั้งใจทำงาน

4. งานทางด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ควรจะได้มีการส่งเสริมและปรับปรุง โดยการจัดให้มีการเชิญผู้ปกครองมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน ให้ประชาชนมีความเข้าใจดียิ่งขึ้น จัดให้ครูมีโอกาสได้พบปะกับผู้ปกครอง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับนักเรียน มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการอาชีพ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน การเขียน การรักมาสู่สุขภาพอนามัยให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นให้มาก โดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาชี้แจงและฝึกหัดให้ประชาชนได้รับความรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาให้สังคมเจริญก้าวหน้าด้วยคือ เปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้ปกครอง ได้ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ได้ตามความจำเป็นตามโอกาสอำนวย รวมทั้งขอความร่วมมือในการช่วยอุทิศแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ หรือเงิน เพื่อช่วยทำนุบำรุงโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า เป็นการส่งเสริมค่านิยมการศึกษาร่วมกัน นอกจากนี้ควรได้ให้ประชาชน ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการศึกษาร่วมกับกรรมการของโรงเรียน วางนโยบายในการดำเนินกิจการโรงเรียนได้บ้าง เพื่อให้ชุมชนและโรงเรียนได้รวมหน้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสร้างสรรค์ท้องถิ่นให้พัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

5. งานทางด้านงบประมาณ ควรปรับปรุงแก้ไขในค่านจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เหมาะสมและงานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย นอกจากนี้ปัญหาในเรื่องการเงิน โรงเรียนควรได้มีการชี้แจงให้ผู้บริหารระดับสูงได้พิจารณาเห็นความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ ค่าใช้จ่าย ตามความจำเป็นของโรงเรียนให้เพียงพอต่อการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

6. งานทางด้านการวินิจัยสิ่งการ ครูใหญ่ควรได้มีการมอบอำนาจความรับผิดชอบให้ครูช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดต่าง ๆ ได้ดำเนินการต่าง ๆ บาง ทั้งนี้เพื่อเป็นการ

แบ่งเบาภาระของครูใหญ่ และเป็นการเตรียมบุคคลใหม่โอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งเป็นการ เชิดชูการ เป็นผู้นำที่ดีของโรงเรียน ของครูใหญ่อีกด้วย การมอบอำนาจหน้าที่ให้ ผู้บังคับบัญชาใดมีโอกาสวินิจฉัยสั่งการนี้ ครูใหญ่ควรเตรียมทุกอย่างให้พร้อม โดยแสดง บรรยากาศที่เหมาะสม มีแผนงาน กำหนดขอบเขตของอำนาจหน้าที่ กำหนดวิธีปฏิบัติงาน กำหนดแนวการปฏิบัติงาน เต็มใจมอบอำนาจหน้าที่อย่างจริงจัง ให้ความไว้วางใจ มี อิศระในการตัดสินใจวินิจฉัยในการปฏิบัติงาน งานที่ครูใหญ่มอบหมายใดต้องมีลักษณะเป็นงาน ประจำมี ิงานหลักของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อ

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารโรงเรียนทั้ง 7 อย่างนี้ กับครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ไม่จำกัดอยู่เฉพาะ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร เท่านั้น
2. ควรศึกษาถึงพฤติกรรมทางการบริหารโรงเรียนนี้กับครูและนักเรียนด้วย เพื่อ เปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่ได้รับคำตอบจากครูใหญ่
3. ควรศึกษาให้ทราบถึงที่มาของพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนแต่ละอย่างของ ครูใหญ่
4. ควรศึกษาถึงสาเหตุแห่งปัญหาในการบริหารโรงเรียน
5. ควรศึกษาพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชาของครูใหญ่ ซึ่งพฤติกรรมนั้นอาจมีผลต่อ พฤติกรรมทางการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่